

14=1

BIBLIOTEKET

FÖR **14** KOMMUNER

MED **1/4** MILJON MÄNNISKOR

PÅ **1/4** AV SVERIGES YTA

MED **4** SPRÅK

I NORRBOTTEN

En förstudie om utvidgat bibliotekssamarbete i Norrbotten

Ulla Adolfsson och Helena Carlström
på uppdrag av Norrbottens länsbibliotek
2008

INNEHÅLL

FÖRORD	3

INLEDNING

Uppdraget	4
Syfte och mål	4
Bakgrund	5
Metod	5

DAGSLÄGET

Norrbottnens bibliotek idag	6
Bibliotekens gemensamma vision	7
Samarbete pågår	7
Norrbottnens bibliotekssystem och webb idag	8
• Bibliotekssystem • Webb	

BIBLIOTEKSSAMVERKAN

Samverkan på olika nivåer	10
Fördelar och nackdelar	11
• Fördelar för användarna • Fördelar för biblioteken • Nackdelar	

SYSTEMVAL

Bibliotekssystem och webb	12
• Bibliotekssystem BOOK-IT och • Bibliotekssystem Micromarc	
• Webblösning Axiell Arena • Webblösning CS Library • Olika kombinationer	
Fördelar och nackdelar med olika system	14
• Fördelar BOOK-IT och Axiell Arena • Nackdelar BOOK-IT och Axiell Arena	
• Fördelar Micromarc • Nackdelar Micromarc	
• Fördelar CS Library • Nackdelar CS Library	
Ekonomiska aspekter	15
Juridik, logistik och IT-kommunikation	15
• Låntagarregister • Transporter och leveranser • IT-kommunikation	

ATT GÅ VIDARE	17

Bilaga 1 Norrbottens folkbibliotek

Bilaga 2 Bibliotekssamverkan i Sverige

Bilaga 3 Ekonomi

FÖRORD

2005 inleddes ett i bibliotekssverige unikt samarbete mellan Norrbottens alla folkbibliotek och Norrbottens länsbibliotek. Undersökningar visade att biblioteken visserligen är kända, men att kunskaperna om deras erbjudanden måste bli bättre. Vi ville finna metoder och former för en mer effektiv marknadsföring. Det räcker inte med att vara känd, man måste vara känd för rätt saker. Biblioteken har ett brett utbud av tjänster och medier som är delvis okänt. Allt detta ställer krav på en tydlig kommunikation och genomtänkt strategi för att nå de tänkta målgrupperna.

Tillsammans och med stöd av kommunikationsbyrån Vinter utarbetade vi en vision och gemensamma värderingar för våra verksamheter. Dessutom skapade vi en tydlig grafisk profil och logotyp. Visionen och värderingarna har sedan dess bildat plattformen för samarbetet. Visionen är drivkraften för vårt samarbete – vi vill bidra till att göra Norrbotten till en mer upplevelserik plats att leva på. Värderingarna ska genomsyra den dagliga verksamheten och besökarna ska uppleva oss som inspirerande, berikande och en plats för pauser och möten.

Drygt tre år senare kan vi blicka tillbaka på ett unikt och framgångsrikt samarbete. Tillsammans har vi åstadkommit en rad förbättringar för norrbottningarna och länet:

- Bibblo.se – ny gemensam portal på webben för nyfikenhet, nytta och nöje.
- Våra gemensamma webbresurser besöktes av nästan 200 000 besökare under 2008.
- Ökning av utlån och besök; Norrbotten är det län som ökar besöken mest i landet och utlånen näst mest. (Statistik från 2007)
- Vi har ökat kännedomen om bibliotekens erbjudanden genom kampanjer och arrangemang. Under 8 veckor hösten 2008 arrangerade biblioteken drygt 150 aktiviteter i form av författarbesök, boksamtal med mera.
- Samarbetet och kommunikationslösningarna har väckt både nationell och internationell uppmärksamhet.
- Marknadsföringspris 2008.
- Ökad självkänsla och självförtroende hos bibliotekspersonalen.

Nu vill vi ta nästa steg i vårt framgångsrika samarbete och ge alla norrbottningar samma möjlighet att nyttja bibliotekens resurser. Det vill vi göra genom en utvecklad biblioteksportal på webben, ett gemensamt bibliotekskort och ett bibliotekssystem. Vi är fast övertygade om att vi genom ett utvecklat samarbete utnyttjar våra resurser mer effektivt till gagn för norrbottningarna!

Detlef Barkanowitz
Norrbottens länsbibliotek

INLEDNING

Uppdraget

Denna förstudie ska utgöra ett kunskapsunderlag för beslut om utvidgat bibliotekssamarbete i Norrbottens län. Det tilltänkta samarbetet omfattar:

- Gemensamt bibliotekssystem – med server, katalog och systemorganisation – för alla Norrbottens folkbibliotek
- Gemensamt bibliotekskort (lånekort)
- Gemensam webbplats

Förstudien ska även utgöra underlag för genomförandet av sammanslagningen.

Förstudien omfattar inte samarbete med övriga bibliotek i Norrbotten, såsom universitetsbibliotek, sjukhusbibliotek eller specialbibliotek. Samverkan med övriga bibliotek är av stort intresse för folkbiblioteken, men eventuell sammanslagning av ytterligare system bör utredas separat.

Förstudien är utförd av Ulla Adolfsson och Helena Carlström, bibliotekarier vid Bodens stadsbibliotek, på uppdrag av Norrbottens länsbibliotek.

En styrgrupp för förstudien har bestått av Detlef Barkanowitz och Kristina Sandström, Norrbottens länsbibliotek; Anders Fredriksson, IT-samordnare för Luleå folkbibliotek samt bibliotekscheferna Jan-Olof Frank, Boden; Liselotte Lagnestig, Gällivare; Britt-Inger Rönnqvist, Luleå och Kjell Tegnelund, Älvsbyn.

Syfte och mål

Syftet med sammanslagningen av Norrbottens folkbibliotek är att förbättra tillgången och ge alla norrbottningar samma möjlighet att nyttja bibliotekens resurser, oavsett var man bor.

Folkbiblioteken i Norrbotten samarbetar idag för att invånarna ska få ut så mycket som möjligt av resurserna, och biblioteken vill förbättra sina tjänster ytterligare utifrån användarnas behov. Genom utvidgad samverkan kan biblioteken erbjuda bättre service till norrbottningarna, som vid en sammanslagning kan få direkt tillgång till alla Norrbottens folkbiblioteks böcker och andra medier, med möjlighet att låna och lämna på valfritt bibliotek i länet.

Målet är att alla Norrbottens folkbibliotek tillsammans utgör ett bibliotek – BIBLIOTEKET i Norrbotten.

Bakgrund

Under 2005 inledde länets folkbibliotek under ledning av Norrbottens länsbibliotek ett samarbete kring marknadsföring för att överbrygga glappet mellan bibliotekens identitet och bibliotekens image genom att kommunicera det moderna folkbiblioteket till allmänheten.

De fjorton folkbiblioteken har nu en gemensam grafisk profil och logotyp, och en gemensam vision om att göra livet i Norrbotten mer upplevelserikt.

Bibliotekens marknadsföringssamarbete har medfört att verksamhetens inriktning tydliggjorts för både användare och personal. De fjorton folkbibliotekens samverkan har utökats alltmer och omfattar idag flera gemensamma resurser.

Vid ett möte i maj 2008 beslutade Norrbottens folkbibliotekschefer att arbetet med server- och bibliotekssystemssamarbete skulle påbörjas under hösten 2008, med en förstudie som ett steg på vägen till BIBLIOTEKET i Norrbotten.

Metod

Förstudien är ett resultat av erfarenheter från andra bibliotekssamarbeten i Sverige, genom granskning av utredningar och rapporter samt personlig kontakt med representanter för bibliotekssamverkan i Västerbotten, Värmland och Kalmar.

Alla folkbibliotek i Norrbotten har bidragit med uppgifter om den egna verksamheten, via enkäter och samtal. Kontakter med IT-ansvariga samt representanter för systemleverantörerna Axiell, Bibliotekscentrum och Teknikhuset har också varit en del i processen.

DAGSLÄGET

Norrbottens folkbibliotek idag

Den kommunala biblioteksverksamheten i Norrbottens län bedrivs vid fjorton huvudbibliotek, ett trettiotal filialbibliotek, sex egna plus två samnordiska bokbussar och ett flertal andra utlåningsställen (som bokstationer). Samarbete med skolor är vanligt, och flera folkbibliotek är integrerade med skolbibliotek. Samverkan med lokala föreningar förekommer också. Norrbottens folkbibliotek har cirka 170 personer (150 årsverken) anställda.

Bilaga 1 redovisar de fjorton kommunernas biblioteksenheter

Folkbibliotekens erbjudanden har breddats under de senaste åren. Idag kan biblioteksanvändare i Norrbotten bland annat ta del av böcker, databaser, elektroniska böcker, filmer, informationssökning, ljudböcker, musik, TV-spel, talböcker, tidningar och tidskrifter. Det allra mesta erbjuds kostnadsfritt för alla.

Tjänsterna på webben ökar och möjliggör för användare att exempelvis söka och reservera medier hos de lokala biblioteken, få boktips, läsa om författare och söka i digitala uppslagsverk.

Användarna nyttjar resurserna på webben. Till exempel hade Bodens stadsbibliotek mer än 20 000 besök på webben under 2008, utöver cirka 190 000 besök på biblioteket. Norrbottens länsbiblioteks webbplatser Barnens Polarbibliotek och Norrbottenslitteratur hade under 2008 tillsammans med bibliotekens gemensamma webbplats bibblo.se ungefär 180 000 besök.

På webben

www.boden.se/bibliotek är webbadressen till Bodens stadsbibliotek

www.barnenspolarbibliotek.se med webbtidningen Flingan, författarporträtt och skivarkiv

www.norrbottenslitteratur.se med presentationer av norrbottniska författare och ingångar till litteratur om Norrbotten

www.bibblo.se är en samlingsportal för folkbiblioteken i Norrbotten

Bibliotekens gemensamma vision

Biblioteken i Norrbotten har en gemensam vision som innebär att biblioteken ska vara en självklar och naturlig del av alla människors liv och vardag, och på så sätt bidra till att göra Norrbotten till en mer upplevelserik plats att leva på.

Biblioteken har gemensamma kärnvärden som en sammanhållande länk och grund för den dagliga verksamheten:

- **Inspirerande:** Bibliotekens kunnande, agerande och exponering ska vara inspirerande för norrbottningarna, och bidra till ett ökat intresse för allt som biblioteken har att erbjuda
 - **Berikande:** Bibliotekens erbjudande ska vara berikande och infria användarnas högt ställda förväntningar
 - **Möten:** Bibliotekens erbjudande ger användarna otaliga möjligheter till upplevelserika möten
 - **Paus:** Bibliotekens tjänster och produkter ska ge norrbottningarna tid för reflektion och paus i dagens hektiska samhälle
-

Samarbete pågår

Folkbiblioteken i Norrbotten samverkar redan inom olika områden. Samarbetet samordnas av Norrbottens länsbibliotek, som är bibliotekens gemensamma resurs när det gäller utveckling och samverkan.

- Biblioteken arbetar tillsammans med marknadsföring för att synliggöra sina erbjudanden och värdegrunder. Syftet med satsningen är att förändra bilden av biblioteket. Idag har biblioteken en gemensam grafisk profil och genomför gemensamma kampanjer. Antalet arrangemang på biblioteken har, tack vare denna medvetna satsning, ökat – under åtta veckor hösten 2008 genomförde biblioteken 150 olika arrangemang. Marknadsföringssatsningen har rönt stort intresse i olika medier och inom biblioteksvärlden både i och utanför Sverige.
- Bibliotekens gemensamma webbplats bibblo.se samlar länets alla folkbiblioteks resurser och aktiviteter.
- Via bibblo.se erbjuder biblioteken ett antal databaser med information om bland annat författare, släktforskning, stipendier och vetenskap. Alla invånare i länet kan, genom bibliotekens abonnemang, söka fritt både på biblioteken och hemifrån.
- Biblioteken samarbetar kring läslust med den gemensamma strategin att ”alla på biblioteken ska synas och höras och förmedla det unika i litteraturen och därmed förgylla människors vardag”. Både läsande och skrivande stimuleras genom olika satsningar, till exempel när Världsbokdagen (23 april) firas en hel vecka hos Norrbottens folkbibliotek.
- Biblioteken samarbetar sedan länge kring verksamheten för barn och ungdom, och Norrbotten kan redovisa höga utlåningssiffror för barnböcker. 2007 lånades i genomsnitt 25 barnböcker per invånare i

Norrbottnen, jämfört med 18,5 i riket som helhet. Webbplatsen Barnens Polarbibliotek används av pedagoger både i och utanför länet.

- Samarbetet i länet sker på bred front. Mer än en tredjedel av bibliotekens anställda deltar i olika arbetsgrupper som träffas för att utbyta idéer och enas om önskvärd utveckling och lämpliga aktiviteter.
- Alla strategiska beslut för samarbetet tas i ett chefsforum där alla folkbibliotekschefer i länet ingår.

På webben

www.norrbottnenslansbibliotek.nu är länsbibliotekets webbplats, med information om länets nätverk, projekt och samarbeten

www.bibblo.se

www.barnenspolarbibliotek.se

Norrbottnens bibliotekssystem och webb idag

Ett bibliotekssystem är det kompletta arbetsredskapet för hanteringen av bibliotekets mediebestånd och låntagare, med utlånings- och sökfunktioner. Förutom funktioner som är nödvändiga för bibliotekens administration så finns en publik bibliotekskatalog (OPAC, Online Public Access Catalog) ansluten till systemet. OPAC tillgängliggörs för användarna både i bibliotekslokalerna och via webben där den kan nås dygnet runt.

Bibliotekssystem

Alla norrbottniska kommuner har separata bibliotekssystem. Tolv av Norrbottens fjorton kommuner har bibliotekssystemet BOOK-IT (men alla har inte samma version), medan Gällivare och Piteå har bibliotekssystemet LIBRA. Båda systemen levereras av Axiell. Några av kommunerna planerar att uppgradera sina system, vilket är nödvändigt att göra mer eller mindre regelbundet.

De flesta bibliotek har sin systemserver hos kommunens IT-avdelning som också sköter serverdrift. OPAC ligger antingen på samma server, på en separat server eller på ett webbhotell. Systemdrift sköts av biblioteken i samarbete med Axiell och den lokala IT-avdelningen.

Webblösningar

OPAC möjliggör för användarna att även hemifrån, oberoende av bibliotekets öppettider, söka bland bibliotekets medier och – med viss variation hos olika bibliotek – bland annat förlänga lånetider, hantera reservationer och göra beställningar.

OPAC tillgängliggörs via länk på varje biblioteks webbplats, som utgör en del av den kommunala webbplatsen, där bibliotekets tjänster och öppettider presenteras.

De fjorton bibliotekens webbplatser är uppbyggda och sköts enligt respektive kommuns riktlinjer, antingen av webbredaktör(er) inom biblioteksorganisationen eller av någon annan webbansvarig inom den kommunala verksamheten. Kommunernas webbplatser har varierande struktur och bibliotekens sidor kan vara svårfunna för allmänheten, med krångliga URL-adresser och flera ”klick” från kommunens förstasida.

Bibblo.se är en samlingsportal som samlar och tillgängliggör Norrbottens folkbibliotek. Portalen har funnits på webben sedan februari 2007. Bibblo.se har utformats och utvecklats genom samarbete och satsningar av länsbiblioteket och representanter för folkbiblioteken i länet. På bibblo.se kan användare nå bibliotekens gemensamma webbresurser, exempelvis boktips, digitala uppslagsverk, artiklar i fulltext och elektroniska böcker. Bibblo.se länkar till folkbibliotekens egna sidor.

Norrbottens folkbibliotek har en samsökningssida på bibblo.se. Det är ett sökverktyg med ett gränssnitt som ger möjlighet att söka medier i Norrbottens fjorton folkbiblioteks kataloger plus Luleå universitets bibliotekskatalog samtidigt. Via träfflistan kan användaren klicka sig vidare till varje enskild katalog som indikerat träff på sökningen. Det finns ingen övrig kontakt mellan de olika bibliotekssystemen.

På webben

www.axiell.se är företaget som levererar BOOK-IT och LIBRA

www.bibblo.se

BIBLIOTEKSSAMVERKAN

Olika former av bibliotekssamverkan pågår runt om i Sverige, genom sammanslagningar av system eller andra regionala överenskommelser. Hittills har ingen systemsammanslagning innefattat alla folkbibliotek inom ett län, så Norrbotten kan bli det första länet som samlar alla folkbibliotek i samma system.

Bilaga 2 presenterar två samverkansprojekt i Västerbotten, ett bibliotekssamarbete i Värmland och exempel på bibliotekssamverkan i övriga Sverige

Samverkan på olika nivåer

Ett gemensamt bibliotekssystem innebär att de enskilda kommunbibliotekens system slås ihop till ett centralt system. Möjlig samverkan kring bibliotekssystem och server kan dock delas in i tre nivåer.

1. Gemensam server

Biblioteken delar endast server, men har separata bibliotekssystem. Driften sker från en gemensam server. Det innebär inga synliga förändringar för användarna.

2. Gemensam server och katalog

Biblioteken delar server och katalog, men har separata systemorganisationer. Användarna kan söka i alla biblioteks bestånd i samma katalog, men biblioteken har egna bibliotekskort, regler och tjänster. Det innebär att användarna inte direkt kan låna eller reservera böcker eller andra medier från andra kommuners bibliotek.

3. Gemensamt bibliotekssystem

Biblioteken slår samman sina system till en gemensam databas med katalog och låntagarregister. Alla bibliotek utgör likvärdiga enheter i systemet och får tillgång till alla funktioner och tjänster. Det innebär att användarna får direkt tillgång till alla biblioteks böcker och andra medier, med möjlighet att se och reservera böcker från hela Norrbotten, med ett gemensamt bibliotekskort.

Fördelar och nackdelar

Erfarenheter från andra bibliotekssamarbeten visar att ett gemensamt bibliotekssystem innebär förbättringar för användarna, men alla system medför givetvis både fördelar och nackdelar.

Fördelar för användarna

- Direkt tillgång till betydligt fler böcker och andra medier
- Samma bibliotekskort för länets alla folkbibliotek
- Möjlighet att låna och lämna tillbaka på vilket bibliotek som helst i länet
- Enhetliga bestämmelser (lånetider och liknande) i alla kommuner
- Ökad tillgänglighet: alla norrbottningar får samma möjligheter att söka, låna om och göra reservationer

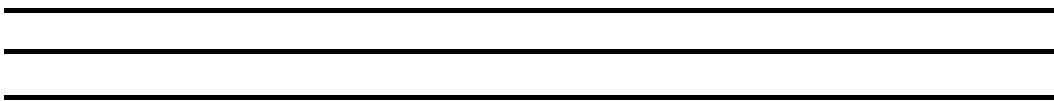
Fördelar för biblioteken

- Utökat mediebestånd
- Synligare samlingar
- Större utbyte av erfarenheter med gemensam problemlösning och möjlighet att dryfta systemproblem med fler kollegor
- Personalens specialkunskaper kan synliggöras och användas av fler
- Minskad systemadministration
- Gemensam information: låneregler och liknande utarbetas och utformas gemensamt i stället för att varje bibliotek gör eget informationsmaterial
- Stordriftsfördelar vid inköp av material som bibliotekskort och påsar

Fördelar för biblioteken medför ökad servicenivå för användarna.

Nackdelar

- Ökade transporter
- Mindre självständighet för de enskilda biblioteken
- Vid systemproblem påverkas fler samtidigt

SYSTEMVAL

Bibliotekssystem och webb

Ett gemensamt bibliotekssystem ska vara användarvänligt, funktionellt och ekonomiskt hållbart. Tillgängligheten måste vara god både i biblioteken och via webben, som blir allt viktigare som förmedlare av bibliotekets medier och tjänster. Till ett modernt bibliotekssystem hör den publika bibliotekskatalogen, OPAC, som bör vara enkel att nyttja även för ovana användare. Därtill kommer behovet av en webblösning med fler funktioner; en webbplats med möjlighet att tillgängliggöra bibliotekens övriga erbjudanden, publicera artiklar och recensioner, möjliggöra interaktion och inbjuda till deltagande både på webben och i biblioteken.

Eftersom tolv av fjorton folkbibliotek idag har bibliotekssystemet BOOK-IT är det ett självklart alternativ vid en sammanslagning, men även andra system måste undersökas för att åstadkomma bästa möjliga systemlösning för Norrbottens bibliotek och biblioteksanvändare.

Axiell har meddelat att de inte längre satsar på att utveckla OPAC, alltså den del av bibliotekskatalogen som användare ser och nyttjar. Axiell arbetar uteslutande med att utveckla en annan webblösning – Axiell Arena – för bibliotek. Detta medför nödvändigheten att satsa på en webblösning som möjliggör för användarna att även i framtiden kunna nyttja de tjänster som erbjuds via OPAC.

Behov av att investera i en ny webblösning uppstår i och med begränsade möjligheter att integrera och därmed tillgängliggöra bibliotekskatalogen i den egenutvecklade webbplatsen bibblo.se eller i kommunernas webbplatser.

Preliminära uppgifter om arbetsprocess och kostnader har i samband med denna förstudie inhämtats om bibliotekssystemet BOOK-IT och webblösningen Arena från Axiell, bibliotekssystemet Micromarc från Bibliotekscentrum och webblösningen CS Library 2.0 från Teknikhuset.

Bilaga 3 presenterar kostnadsberäkningar baserade på inhämtade prisuppgifter

Bibliotekssystem BOOK-IT

Axiell har presenterat en möjlig lösning för sammanslagning till ett BOOK-IT-system i Norrbotten. Sammanslagningen av bibliotekssystemen sker med ett bibliotek (Luleå) som grund. Övriga tretton BOOK-IT-bibliotek uppgraderas till nödvändig version och inkonverteras efterhand i det centrala systemet. De två LIBRA-bibliotekens konverteringar kräver större åtgärder men är fullt genomförbara.

Bibliotekssystem Micromarc

Bibliotekscentrum har presenterat en möjlig lösning för sammanslagning till ett Micromarc-system i Norrbotten. Ett bibliotek i taget läggs in i en gemensam databas. Eftersom denna lösning innebär ett helt nytt system blir konverteringsperioden påtagligt längre jämfört med Axiells system. Bibliotekscentrums förslag innefattar tillhandahållande och drift av server.

Webblösning Axiell Arena

Axiell har lämnat förslag på Axiell Arena som en gemensam webbplats med bibliotekskatalogen BOOK-IT integrerad. Axiell Arena har funktioner som är gemensamma för samtliga bibliotek i landet som använder Arena, men även verktyg för funktioner som installeras och administreras lokalt.

Webblösning CS Library

Teknikhuset har lämnat förslag på CS Library 2.0, en gemensam webbplats baserad på deras webbpubliceringsverktyg Content Studio. Bibliotekskatalogen är fullt integrerad i webbplatsen, som även har ett flertal andra funktioner, exempelvis betygsättning på böcker, recensioner och forum.

Teknikhusets webblösning är välutvecklad och välanvänd inom biblioteksvärlden. Teknikhuset erbjuder inte något eget bibliotekssystem, utan integrerar externa tjänster i webbplatsen.

Olika kombinationer

De inhämtade uppgifter är som tidigare nämnts preliminära och därmed förslag på lösningar. Vid en sammanslagning måste en offentlig upphandling ske, med möjlighet för dessa och andra leverantörer att inkomma med offerter, efter att ett grundligt upphandlingsunderlag sammanställts och vidare förhandlingar förts.

Det finns olika kombinationsmöjligheter med de två komponenterna bibliotekssystem (med OPAC synlig för användarna) och webbplats (med andra önskvärda funktioner som recensioner, artiklar och forum). De undersökta systemen kan sammankopplas genom följande alternativ:

- BOOK-IT och Axiell Arena
- BOOK-IT och CS Library
- Micromarc och CS Library

En uppskattning av de framlagda förslagen visar på att Bibliotekscentrums lösning med bibliotekssystemet Micromarc innebär en längre konverteringsperiod och större investeringskostnad, men systemet är därefter billigare i drift jämfört med Axiells BOOK-IT. Behov av personalutbildning blir större om ett annat system än BOOK-IT väljs.

Axiells förslag innebär en helhetslösning med både bibliotekssystem och webbplats. Deras produkt Arena är emellertid inte lika väl utvecklad som Teknikhusets webblösning.

På webben

www.axiell.se

www.bibliotekscentrum.se levererar bibliotekssystemet Micromarc

www.teknikhuset.se levererar webblösningen CS Library

Fördelar och nackdelar med olika system

Fördelar BOOK-IT och Axiell Arena

- BOOK-IT är ett inarbetat system med funktionsdugliga komponenter
- Arbetsbesparande: tolv av fjorton bibliotek använder BOOK-IT och behöver inte nyutbildas i systemet
- Relativt snabb konvertering med en metod som Axiell använt tidigare
- Allt-i-ett-lösning om vi även köper webblösningen Axiell Arena, vilket medför en huvudman att kontakta när systemproblem uppstår

Nackdelar BOOK-IT och Axiell Arena

- Bundenhet till en leverantör, med små möjligheter att därefter byta system (p.g.a. kostnader och tidsåtgång)
- Axiells servicenivå är inte fullt tillfredsställande i dagsläget
- Axiell Arena är inte fullt utvecklad, ligger efter Teknikhusets webblösning för bibliotek

Fördelar Micromarc

- Billigare drift
- Server ingår i avtalet
- Samarbete med Teknikhuset

Nackdelar Micromarc

- Större investeringskostnad
- Mer komplicerad och tidskrävande konvertering med oprövad metod
- Större utbildningskrav för personal och systemansvariga
- Erbjuder ingen egen webblösning

Fördelar CS Library

- Väl utvecklad webblösning
- Stödjer olika bibliotekssystem
- Tillgänglighetsanpassad
- Samarbete med bland andra Micromarc

Nackdelar CS Library

- Erbjuder inget eget bibliotekssystem
-

Ekonomiska aspekter

Trots att det i nuläget är svårt att klarlägga den totala prisbilden så finns det ett antal förväntade förändringar i omkostnader. En systemsammanslagning och upphandling av en ny webbplats medför investeringskostnader, och vid ett delat mediebestånd kommer leveranserna och därmed transportkostnader att öka, men genom sammanslagningen kan biblioteken nyttja resurserna bättre och det finns ett antal potentiella besparingsmöjligheter:

- Inköp och drift av en server i stället för fjorton
 - Uppgradering och systemsupport delas (1 i stället för 14)
 - Färre systemansvariga behöver utbildas
 - Bibliografiska poster till katalogen behöver endast köpas en gång för hela länet
 - Bibliotekens bibliografiska databas BURK debiteras med en grundavgift och sedan sjunkande kostnad per användare
 - Tjänsten inköpsvägledning debiteras med en grundavgift och sedan sjunkande kostnad per häfte
 - Uppgifter från Statens personadressregister SPAR behöver endast köpas en gång för hela länet
 - Gemensam upphandling av material
-

Juridik, logistik och IT-kommunikation

Låntagarregister

Ett gemensamt bibliotekssystem inbegriper ett gemensamt låntagarregister. Eftersom en kommun är likställd med en myndighet får man inte samköra register utan vidare. Vid andra sammanslagningar av bibliotekssystem har denna juridiska aspekt lösts antingen genom bildandet av kommunalförbund eller

genom avtal med de enskilda låntagarna. Umeåregionen använder följande formulering i sitt avtal med användaren:

Jag accepterar Umeåregionens låneregler samt att mina lån registreras i det gemensamma bibliotekssystemet. Det innebär att de uppgifter som omfattas av sekretesslagen är tillgängliga för biblioteken i Umeåregionen. Bibliotekens personal har tystnadsplikt.

Vid en sammanslagning i Norrbotten måste ett gemensamt låntagarregister, juridiskt systemansvar liksom andra juridiska aspekter utredas vidare.

Transporter och leveranser

Ett gemensamt bibliotekssystem där användarna fritt lånar och reserverar böcker och andra medier från alla bibliotek kräver väl fungerande transporter. Erfarenheter från samarbeten runt om i landet visar på att två gånger per vecka kan vara en lagom och hanterbar mängd transporter för varje bibliotek.

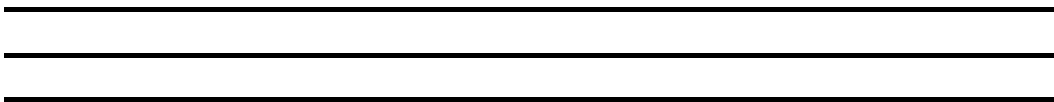
Transporterna mellan de olika kommunernas bibliotek kan skötas på olika sätt, med Posten, bussgods eller transportföretag. Vid val av transportsystem bör förutom den ekonomiska aspekten även miljöpåverkan beaktas.

En satsning på hemleverans av böcker och andra medier skulle vara ett sätt att förbättra alla invånares tillgänglighet till biblioteken. Invånare som bor långt från kommunens bibliotek i Arjeplog, Arvidsjaur och Övertorneå har redan idag möjlighet att kostnadsfritt få böcker hemskickade med Posten. Norrbottens bibliotek borde kunna erbjuda hemleverans till alla invånare med svårighet att nå ett bibliotek i sin närhet.

Både transporter mellan biblioteken och hemleverans kräver avtal med Posten eller motsvarande transportleverantör.

IT-Kommunikation

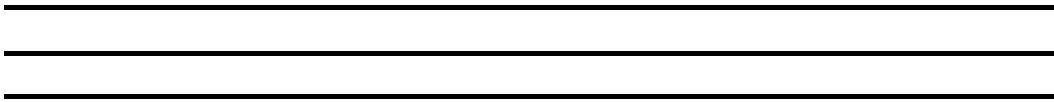
Norrbotten har ett länsgemensamt höghastighetsnät som underlättar all kommunikation mellan kommunerna. Inför en sammanslagning måste befintlig kapacitet kontrolleras för att säkert möta kommande behov.

ATT GÅ VIDARE

Att genomföra en sammanslagning av bibliotekssystemen i Norrbottens län fordrar insatser såväl internt som externt. Det utvidgade bibliotekssamarbetet måste förankras hos beslutsfattare i de 14 kommunerna, och dessutom krävs:

- Tillsättning av projektledare
- Uppsägning av befintliga avtal inför förhandlingar
- Upphandling av bibliotekssystem
- Upphandling av webbpubliceringsverktyg
- Upphandling av transporter
- Tillsättning av arbetsgrupper för att samordna låneregler, avgifter, reservationsregler och annat som blir gemensamt vid en sammanslagning
- Samråd med IT-avdelningar i alla kommuner
- Utredning av juridiska aspekter
- Kontakt med skolorna i länet angående sammanslagningen

BIBLIOTEKET